

A PUBLICIZE WISDOM MANAGEMENT FOR AGING IN PATHUM THANI PROVINCE BY USING ONLINE SOCIAL MEDIA PLATFORM*

Manuscript Submission Data: 2022, June 9

Article Editing Date: 2022, July 14

Article Accepted Date: 2022, July 30

Sirinthorn Sinjindawong**

Ranida Nuchniyom**

Korakot Pakakaew***

ABSTRACT

This research is a compilation of wisdom of the aging in Pathum Thani province through social media platforms to transfer knowledge and wisdom for the youth and those interested and be easily accessed to learn and further develop the knowledge. The purposes of this research were to 1) study the wisdom of the aging in Pathum Thani province from the exchange of knowledge, and 2) publish the wisdom of the aging in Pathum Thani province through social media platforms. The 8 key informants were aging people with potential in Pathum Thani province selected by Snowball Sampling technique and lessons learned from the interview content was then published through social media platforms. Research tool applied in this study was an experience interview and a method to pass on the wisdom of the aging on 4 issues. The data was analyzed by using content analysis and analyzing percentage statistics from social media platforms. The results of the research were as follows: 1) the study of the wisdom of the aging in Pathum Thani province from the exchange of knowledge. 1.1) experience in knowledge transfer as a lecturer at the Ministry of Labour in the short term career in the aging club and those who were interested, 1.2) seeking new technological knowledge, online courses and hands-on trials, 1.3) old wisdom linked to new knowledge by joining the club, continuing to earn extra income and registration for OTOP products, to gather together for the community to take care of themselves, 1.4) guidelines for the delivery of knowledge and wisdom to the youth, there are learning centers provided all over the country to create networks and cooperation with local agencies through educational institutions with the aging as speakers. In addition, the wisdom of the aging has been collected. The articles were narrated about the aging wisdom for topics such as Thai food and desserts, Thai medicine, arts and culture, handicrafts, and agriculture, and including some 7 articles. 2) The results of disseminating wisdom of the aging in Pathum Thani province through social media platforms: 1) Web Blog with 2,797 views 2) Facebook Fan Page with 185 followers and 3) YouTube clip with 183 views.

Keywords: exchanging experiences, social media, publicize wisdom, aging.

* Thailand Science Research and Innovation (TSRI), Fiscal year: 2021

** School of Interdisciplinary Technology and Innovation, Sripatum University

*** Teaching and Learning Support and Development Center, Sripatum University

Corresponding author. e-Mail: sirinthorn.si@spu.ac.th

การจัดการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์*

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 9 มิถุนายน 2565

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 14 กรกฎาคม 2565

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 30 กรกฎาคม 2565

สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์**

รณิดา นุชนิยม**

กรกฎ ผกาแก้ว***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษารวบรวมภูมิปัญญาของผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาให้แก่เยาวชนและผู้สนใจสามารถเข้าถึงเรียนรู้ได้สะดวกและนำไปต่อยอดองค์ความรู้ได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภูมิปัญญาของผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) เผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ที่มีศักยภาพเลือกด้วยเทคนิค Snowball Sampling จำนวน 8 คน และถอดบทเรียนจากเนื้อหาการสัมภาษณ์ เผยแพร่ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ประสบการณ์ และถ่ายทอดภูมิปัญญาผู้สูงวัย 4 ประเด็น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์สถิติร้อยละจากแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาภูมิปัญญาของผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1.1) ประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ เป็นวิทยากรของกรมแรงงาน อาชีพระยะสั้น ในชมรมผู้สูงอายุและผู้สนใจ 1.2) การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ด้านเทคโนโลยี หลักสูตรออนไลน์ และทดลองลงมือทำ 1.3) ภูมิปัญญาเดิมที่เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการเข้าร่วมกลุ่มชมรมต่อยอดทำอาชีพเสริมรายได้ ขึ้นทะเบียนสินค้าโอท็อป รวมกลุ่มเพื่อให้ชุมชนดูแลตัวเอง 1.4) แนวทางในการส่งมอบความรู้ ภูมิปัญญาไปสู่เยาวชน มีการจัดศูนย์เรียนรู้ทั่วประเทศ สร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ผ่านสถาบันศึกษา โดยผู้สูงอายุร่วมเป็นวิทยากร นอกจากนี้ ได้รวบรวมภูมิปัญญาผู้สูงวัย เป็นเรื่องเล่าภูมิปัญญาเขียนบทความในด้านอาหารและขนมไทย ด้านตำรายาไทย ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านหัตถกรรม ด้านเกษตร รวม 7 บทความ และ 2) ผลการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ คือ 1) Web Blog มีผู้เข้าชม 2,797 ครั้ง 2) Facebook Fan Page มีผู้ติดตาม 185 คน และ 3) YouTube มีผู้เข้าชม 183 ครั้ง

คำสำคัญ: การแลกเปลี่ยนประสบการณ์, สื่อสังคมออนไลน์, เผยแพร่ภูมิปัญญา, ผู้สูงวัย

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ประจำปีงบประมาณ 2564

** คณะสหวิทยาการเทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

*** ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Corresponding author. e-Mail: sirinthorn.si@spu.ac.th

บทนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสังคมไทยถูกปรับเปลี่ยนจากสังคมประเพณีสู่สังคมทันสมัย ด้วยการพัฒนาสู่สังคมที่แห่งโลกอุตสาหกรรม ที่เน้นการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญและเงื่อนไขในการพัฒนาประเทศในการสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตและสร้างสังคมที่ดี โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น จะเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว อันเป็นปัจจัยในการกำหนดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละท้องถิ่นให้มีความแตกต่างกัน แนวคิดจากภูมิปัญญาของสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงจากกระแสแนวคิดสังคมหลังสมัยใหม่แทรกซึมเข้าสู่กระบวนการคิดของสังคมไทยให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาน้อยลง โดยเฉพาะการผลิตและการบริโภคที่สนองความต้องการจนเกินความจำเป็น ทำให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เพื่อสร้างรากแก้วของชีวิตท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ การปรับตัวโดยการผสมผสานวัฒนธรรมอันเป็นรากฐานแห่งปัญญา ดังนั้น ควรส่งเสริม อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะจากผู้สูงวัย เพื่อเป็นรากฐานในการดำรงชีวิตในสังคม (จรัสพิมพ์ วังเย็น, 2554)

สำหรับพื้นที่จังหวัดปทุมธานี มีหลายหน่วยงานที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ วัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เกษตรจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น แต่ไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจงเป็นผู้สูงวัยเท่านั้น ทั้งนี้ วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี นำโดยนางสาวฐิติธัญ สมบัติศิริ ได้เคยจัดโครงการ “มหกรรมวัฒนธรรมงานศิลป์เลิศล้ำวัฒนธรรม” เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมครบวงจร โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ในวันที่ 16-18 สิงหาคม พ.ศ. 2562 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลซิตี้ ปทุมธานี (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, ออนไลน์, 2562)

การศึกษาภูมิปัญญาของผู้สูงวัย พบว่า ภูมิปัญญาผู้สูงวัยส่วนใหญ่ เป็นด้านอุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสาน และโอท็อป รองลงมา เป็นด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และการเกษตรตามลำดับ โดยภูมิปัญญาด้านคมนาคมและการสื่อสาร และการต่างประเทศยังมีจำนวนน้อย จึงมีข้อมูลแนวโน้ม ทิศทางศักยภาพตามความเชี่ยวชาญของผู้สูงวัย และเป็นไปในทิศทางเดียวกับพื้นที่จังหวัดปทุมธานี (กรมกิจการผู้สูงอายุ, ออนไลน์, 2564) จากการศึกษางานวิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของ พัฒนภานุ ทูลธรรม ปริญา หวันเหล็ม สุเทพ คำเมฆ และพิกุล จิตมณี (2563) พบว่า แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการละเล่น ด้านการอนุรักษ์ป่า ด้านภาษาล้านนา ด้านประเพณีพิธีกรรม ด้านการทำสมุนไพร และด้านงานฝีมือ ซึ่งมีอุปสรรคในการรื้อฟื้นและสืบสานภูมิปัญญา สอดคล้องกับ ชีรพงษ์ บุญรักษา และชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร (2559) เรื่อง การจัดการวัฒนธรรมชุมชน: ภูมิปัญญาในการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนลาหู่ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความมั่นคงของผู้สูงอายุชาวลาหู่ ขึ้นอยู่กับการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ภูมิปัญญาสำคัญ ได้แก่ การจัดการวัฒนธรรมชุมชนให้มีความยั่งยืน จากการถ่ายทอดความเชื่อดั้งเดิม เกี่ยวกับความกตัญญูตเวทีผ่านภูมิปัญญาด้านศาสนา จริยธรรม โดยกระบวนการขัดเกลากายทางสังคม ได้แก่ วาทกรรมคำสั่งสอน ผู้นำความเชื่อ ศาสนสถาน ระบบการปกครอง ฝักรพบุรุษ พิธีกรรม ครอบครัวและชุมชน จนกลายเป็นค่านิยมกตัญญูตเวทีบรรทัดฐานสังคมและระบบเกื้อกูล นอกจากนี้ยังพบว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์จาก

พีชสมุนไพรรักษาในชุมชน ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี (สุนทรี จินธรรม, จีรภัทร์ อัจฉิศิลป์เวท และ ปณณรภัส ถกถกคดี, 2562) อีกด้วย

จากการศึกษาภูมิปัญญาในของผู้สูงวัย ในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ยังไม่มีการรวบรวมเป็นหมวดหมู่และการจัดเก็บพร้อมเผยแพร่เป็นระบบ และเยาวชนรวมถึงบุคคลทั่วไปยังไม่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ผู้วิจัยจึงสนใจการจัดการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้ผู้สนใจและต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาของผู้สูงวัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อรวบรวมภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานีจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การรวบรวมภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้สูงวัยที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา ในด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ด้านศิลปหัตถกรรม ด้านการเกษตร และด้านการศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี เทคนิคหาตัวอย่างแบบลูกโซ่ (snowball sampling) จำนวน 8 คน วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) โดยติดต่อขอข้อมูลเบื้องต้นจากฐานข้อมูลภูมิปัญญาบุคคลต้นแบบ จากสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ประจำจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้สูงวัยในพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีความยินดีและสมัครใจให้ข้อมูลเท่านั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) โดยในเครื่องมือวิจัยมีประเด็นข้อคำถาม ประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ประสบการณ์ของท่านในการถ่ายทอดความรู้ (socialization) ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในประเด็นตามความเชี่ยวชาญและภูมิปัญญาของท่านได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง

2) การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ (externalization) ของท่านให้ทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และปรับตัวในสังคมและรวมถึงสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปเพื่อดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ท่านมีวิธีการดำเนินการอย่างไร

3) การเชื่อมโยงความรู้ (combination) ของท่าน โดยมีการนำความรู้ ภูมิปัญญาดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้ และเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ มีการออกแบบร่วมสมัยเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมอย่างไร

4) การนำความรู้ ภูมิปัญญาเดิมที่เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ใหม่ และนำมาทดลองปฏิบัติ (internalization) การถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาที่พัฒนาขึ้น และขยายผลไปสู่กลุ่มที่หลากหลายดำเนินการอย่างไร

โดยเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (index of item objective congruence: IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.6-1.0 มากกว่า 0.5 ตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in depth interview) ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง โดยสรุปประเด็นคำถามแต่ละประเด็น จากนั้นส่งให้ผู้ให้ข้อมูล/ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบว่าข้อมูลตรงกับคำบอกเล่าหรือไม่ หากไม่ตรงผู้วิจัยบันทึกให้ตรง หากมีข้อมูลใดขาดการบันทึก หรือจดบันทึกเพิ่มเติมให้ครบถ้วน และครอบคลุมประเด็นคำถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกับผู้สูงวัยที่มีศักยภาพ ภูมิปัญญา องค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ จำนวน 8 คน เพื่อร่วมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และติดต่อของสัมภาษณ์ต่อไป

2. นัดหมายวัน เวลา สถานที่ ที่ผู้สูงวัยที่สะดวกเข้าให้สัมภาษณ์

3. ติดต่อประสานงานและเข้าพบผู้สูงวัยในแต่ละประเด็น ตามที่ผู้สูงวัยสะดวก

4. รวบรวมสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ภูมิปัญญาของผู้สูงวัยที่ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิต ศักยภาพ และภูมิปัญญาที่เป็นประโยชน์ เขียนเป็นบทความสรุปองค์ความรู้จากภูมิปัญญา เพื่อนำไปถ่ายทอดสู่สาธารณะ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการเสวนา จัดสรุปองค์ความรู้ ตามประเด็นของการเสวนา หาข้อสรุปแบบเชิงคุณภาพ (qualitative content analysis)

ขั้นที่ 2 การเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ กลุ่มเป้าหมาย จำนวนผู้เข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Web Blog, Facebook Fan Page และ YouTube กำหนดเป้าหมายไว้ 100 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมองค์ความรู้จากการถอดบทเรียนภูมิปัญญาของผู้สูงวัยจากขั้นตอนที่ 1 มาเขียนในรูปแบบบทความเล่าเรื่อง หรือ VDO สาธิตการเรียนรู้ผ่าน YouTube Channel นำไปเผยแพร่ผ่าน Web Blog และ Share ข้อมูล Facebook Fan page รวมถึง Line กลุ่มเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงได้ง่าย และสะดวก

2. กำหนดประเภทบทความองค์ความรู้ ภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในด้านด้านอาหารและขนมไทย ด้านตำรายาไทย ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านหัตถกรรม ด้านเกษตร เป็นต้น

3. รวบรวมข้อมูลสถิติการเข้าถึงแพลตฟอร์ม Social Media จากยอดกดถูกใจ ยอดเข้าชม หรือการติดตามจากข้อมูลเชิงลึกของระบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากความรู้ ร้อยละ จากผลการเผยแพร่ผ่าน Social Media เป็นข้อมูลพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงข้อมูลการเผยแพร่

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการรวบรวมภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี และตอนที่ 2 ผลการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการรวบรวมภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี

ผลการรวบรวมภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลการเสวนาแลกเปลี่ยน มุมมองประสบการณ์ของผู้สูงอายุในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี ส่วนที่ 2 ผลการรวบรวมภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ตามประเด็นศักยภาพสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการเสวนาแลกเปลี่ยน มุมมองประสบการณ์ของผู้สูงอายุในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี

ผลการรวบรวมมุมมอง แนวคิด ประสบการณ์ของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 8 ท่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

“มีประสบการณ์ทำงานประดิษฐ์ และงานด้านอาหาร ขนมเปียะ ไต๋นท้าว ด้านอาหาร ถ่ายทอดชมรมผู้สูงอายุ เย็บกระเป๋าผ้า ทำน้ายาอเนกประสงค์ในครัวเรือน ยาหม่อง ซึ่งรู้สึกมีความภูมิใจ สนุก และได้รับงบประมาณ พม. จังหวัด นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ได้งบประมาณ กศน. นอกจากนี้ การหาเครือข่ายโดยการหาในหลายพื้นที่”	“ในฐานะเป็นประธานชมรมผู้สูงอายุ คลองพระอุดม ได้รับงบประมาณ จาก กศน. เข้าร่วมเป็นวิทยากร ปักสไบมอญ ปักผ้าถุงมอญ มาลัยจากกระดาษชิซซู่ ได้นำไปขึ้นทะเบียน OTOP สำหรับผู้ที่สนใจในการประกอบอาชีพพร้อมแชร่ความรู้ให้กับบุคคลทั่วไป”
ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 1	ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 2
“เป็นเลขา ตำบลบางพูด จ.ปทุมธานี มีความหลากหลายในการลงพื้นที่ สำหรับตนเอง ได้องค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อถ่ายทอดสำหรับนักเรียน นักศึกษา ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ การถ่ายทอดด้วยสื่อ มีการฝึกอาชีพระยะสั้นๆ ด้วยระยะเวลา เด็ก ๆ ชอบการฝึกปฏิบัติระยะเวลานั้น การใช้เวลา อาจจะนานเกินไป มีการอบรมการทำสบู่ก้อน เค้กกล้วยหอม เจกิ้นจากเศษกระดาษ”	“ป้าจิม เป็นวิทยากรให้แรงงานจังหวัดปทุมธานี โดยได้มีโอกาสถ่ายทอดการทำขนมไข่นกกระทา ขนมไทย และขนมเทียน เสนอแนะ การเรียนรู้ด้านใหม่ของเทคโนโลยีที่ผู้สูงอายุสนใจ”
ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 3	ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 4
“คุณเล็ก (บ้านสวนวัย) เราอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งมีความหลากหลายของคน สมาชิกเครือข่ายในหมู่บ้าน โดยลูกมาซื้อบ้าน ป่วยตายาย มาเฝ้าบ้าน เป็นชุมชนคนย้ายถิ่น ซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้ถูกละเลยเป็นชุมชนที่ดูแลตัวเอง ไม่ได้เกิดจากความเป็นกลุ่มที่มีความเป็นเจ้าของเราเป็นกลุ่มเล็ก ๆ คนไม่ตระหนักถึงผู้สูงอายุ มีรายได้ที่ดูแลตัวเอง ปัญหาคือ การรวมตัวชมรมค่อนข้างยาก เครือข่ายที่กลุ่มผู้สูงอายุไปปรับทำ เช่น สมุนไพรต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ สมุนไพรไม่รวมเฉพาะการปลูกอย่างเดียวสุดท้ายราคาก็ตก เค้ามีความภาคภูมิใจในตัวเค้าเอง วันที่เค้าขายไม่ได้”	“เป็นคณะกรรมการกลุ่มวัยทองคลอง 3 ทำงานประดิษฐ์ ช่วยกัน มีการนำเศษกระดาษจากวัสดุมาประดิษฐ์ดอกไม้ผสมมะกรูดผิวหอม ช่วยในการคลายเครียด ส่วนใหญ่เน้นการช่วยกันมากกว่า นอกจากนี้ ทำงานบุญร่วมกับอบต.ตำบล ช่วยเหลือผู้ป่วยติด กิจกรรมชัชทาย สบายจิต พิชิต 100 ปี ทำอย่างไรให้ผู้สูงอายุมีความสุข ไม่ซึมเศร้า เสนอแนะให้ทำกิจกรรมยุคใหม่ รวบรวมทะเบียนชมรมต่าง ๆ ที่มีผลงานโดดเด่น”
ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 5	ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 6
“เชี่ยวชาญด้านอังกฤษ ดนตรี & อังกฤษ ส่วนใหญ่สอนให้กับผู้สูงอายุ 90% ให้สามารถเล่นอังกฤษได้ จัดที่วัดโสมนาราม มาเรียนพร้อมกัน นอกจากนี้ เด็ก ๆ มาร่วมแจมด้วย ในทุกวันพุธ	“เป็นวิทยากรของ พม.จังหวัด และแรงงานจังหวัด ส่วนใหญ่อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำขนมเบเกอรี่ เค้กกล้วยหอม ขนมไทยต่าง ๆ ได้แก่ วุ้นแพนซี เค้กขนมชั้น ให้กับประชาชน

คือ หลัก ๆ ครูที่มีความเป็นจิตอาสา โดยชุมชนปึงคอกไฮ มี เป็นการประกอบอาชีพ มีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ทรัพยากรที่สามารถประกอบเรียนรู้ได้หลายอย่าง ได้แก่ ไทร ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีมหาวิทยาลัย เสียบยอด ใช้ตั้งไว้หน้าบ้าน เป็นประเพณีของชาวปทุมธานี” ธรรมศาสตร์” นอกจากนี้ มีคนมาศึกษาดูงาน มีชมรมทำขนม หวาน ศูนย์เรียนรู้ทั่วประเทศ สินค้าที่ส่งออกต่างประเทศ ส่วนใหญ่คืออะไร”

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 7

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 8

สรุปประเด็นการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายผู้สูงวัย 1) ประสบการณ์ของท่านในการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในชมรมผู้สูงอายุและผู้สนใจในการประกอบอาชีพ และเป็นวิทยากร กรมแรงงาน อาชีพพระยะสัน ทำการสอนดนตรี และอังกะลุงให้ผู้สูงอายุและเด็กนักเรียนที่สนใจ รวมถึงเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ 2) การ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ผู้สูงวัยหาความรู้ใหม่ จากสื่อออนไลน์ การเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่สนใจ มีโอกาสเข้าร่วมอบรม สัมมนาความรู้ รวมถึงเข้าเรียนรู้หลักสูตรออนไลน์และทดลองลงมือทำ 3) ภูมิปัญญาเดิมที่เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ใหม่ และนำมาทดลองปฏิบัติ ด้วยการเข้าร่วมกลุ่มชมรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ ทำอาชีพเสริม รายได้ให้กับผู้สูงอายุและเยาวชน การนำสินค้าขึ้นทะเบียนโอท็อป สำหรับผู้ที่สนใจในการประกอบอาชีพ รวมกลุ่ม เพื่อให้ชุมชนดูแลตัวเอง และทำกิจกรรมร่วมกัน 4) แนวทางในการส่งมอบความรู้ ภูมิปัญญาไปสู่เยาวชน โดยเข้าร่วมกลุ่มชมรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ การเรียนรู้ต่อยอดทำอาชีพการเสริมรายได้ให้กับผู้สูงอายุ และเยาวชน สำหรับผู้ที่สนใจในการประกอบอาชีพ การรวมกลุ่มเพื่อให้ชุมชนดูแลตัวเอง และทำกิจกรรมร่วมกัน

ส่วนที่ 2 ผลการรวบรวมภูมิปัญญาของผู้สูงวัย ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ตามประเด็นศักยภาพ

เป็นเรื่องเล่าถึงภูมิปัญญาของผู้สูงวัยที่ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิต ศักยภาพและภูมิปัญญาที่เป็นประโยชน์ โดยการเขียนเรียบเรียงเนื้อหา (content) จากภูมิปัญญาจากผู้สูงวัยเป็นบทความเล่าเรื่อง ภูมิปัญญาผู้สูงวัยในด้าน อาหารและขนมไทย ด้านตำหรับยาไทย ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านหัตถกรรม ด้านเกษตร เป็นต้น ประกอบด้วย 7 ประเด็น ดังต่อไปนี้

- 1) เครือข่ายภูมิปัญญาผู้สูงวัย by SPU เรียนรู้ สืบสานขนมไทย
- 2) แม่ค้าข้าวแกง สุวิทยากรภูมิปัญญาขนมไทยและเบเกอรี่: คุณยายเรวดี แจ้งไพร
- 3) ภูมิปัญญาผู้สูงวัย ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วัดหงส์ปทุมवास
- 4) ภูมิปัญญาร้านยาสมุนไพรด้านโควิด-19 ของหลวงพ่อดองกลิ้ง วัดเจติยหอย
- 5) ป้าทิพย์ ใจดี ผู้สืบสานภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม (ปักผ้าสไบมอญ ผ้าถุงมอญ)
- 6) ภูมิปัญญาเกษตรผสมผสาน ลุงขาว เสมอหัด
- 7) ภูมิปัญญาผู้สูงอายุดีเด่นจังหวัดปทุมธานี ด้านหัตถกรรมประดิษฐ์ คุณยายอังกาบ พรรณสุข

ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วัดหงส์ปทุมวาส

10 Views • Aging by SPU • 21, 2565 • 0

ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วัดหงส์ปทุมวาส
พระครูปทุมวรคุณ (ณรงค์ อัครคุณโม)

ศิริพร สันจินตวาทย์ ผู้เขียน

ป้าพิชัย ใจดี ผู้สืบสานภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม (ปักผ้า สไบมอญ ผ้าถุงมอญ)

1 Views • Aging by SPU • 11, 2564

"ป้าพิชัย ใจดี ผู้สืบสานภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม (ปักผ้า สไบมอญ ผ้าถุงมอญ)"

วัฒนธรรมที่เก่าแก่ไม่แพ้วัฒนธรรมไทยเลย คือ วัฒนธรรมของชาวมอญ ที่ปัจจุบันยังคงอยู่กันและสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน เช่นเดียวกับ "กุลธิดาสมุทรรังสิตกุล หรือ ป้าพิชัย" ชาวจังหวัดปทุมธานี ที่ปัจจุบันยังคงสืบทอดวัฒนธรรมของชาวมอญ เป็นลูกของภูมิปัญญาการทำผ้า สไบมอญ ที่ยังคงอยู่กันและสืบทอดความงามของผ้า สไบมอญ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและสามารถบ่งบอกถึงรากเหง้าของชาวมอญได้เป็นอย่างดี ซึ่งวัฒนธรรมความงามของชาวมอญนี้จะยังคงอยู่คู่คนไทยไปนานอย่างแน่นอน

แม่ค้าข้าวแกง สุวีการการภูมิปัญญาชนไทยและเบเกอร์: คุณยายเรวดี แฉ่งไธสง

25 Views • Aging by SPU on • 10, 2564

แม่ค้าข้าวแกง สุวีการการภูมิปัญญาชนไทยและเบเกอร์: คุณยายเรวดี แฉ่งไธสง

คุณยายเรวดี แฉ่งไธสง อายุ 75 ปี มีครอบครัว มีลูกหลานแล้ว ภูมิปัญญาเป็น เป็นคนจังหวัดลพบุรี อาชีพที่สร้างรายได้ตลอดชีวิต ทำขนมเบเกอร์ ขนมปัง ขนมเค้ก และขนมไทย (ปัจจุบันทำขนมปังวันละเป็นงานสามชิ้น) นอกจากนี้ ในวัยนี้ เป็นวิทยากรทางด้านของวิถีชีวิต อีสาน รังสรรค์ขนมไทย ให้ความรู้และเทคนิคทำขนมต่างให้แก่ ประชาชน และเด็กเยาวชน การศึกษา คุณยายเรวดี คุณน. จังหวัดลพบุรี

ภูมิปัญญาวานาสนไพรด้านโควิด-19 ของ หลวงพ่อทองกลิ้ง วัดเจดีย์หอย

11 Views • Aging by SPU • 18, 2564 • 1

ภูมิปัญญาวานาสนไพรด้านโควิด-19 ของ หลวงพ่อทองกลิ้ง วัดเจดีย์หอย

สิริพร สันจินตวาทย์ ผู้เรียบเรียง

ภูมิปัญญาเกษตรผสมผสาน ลุงขาว เสมอหัด

5 Views • Aging by SPU • 22, 2564 • 0

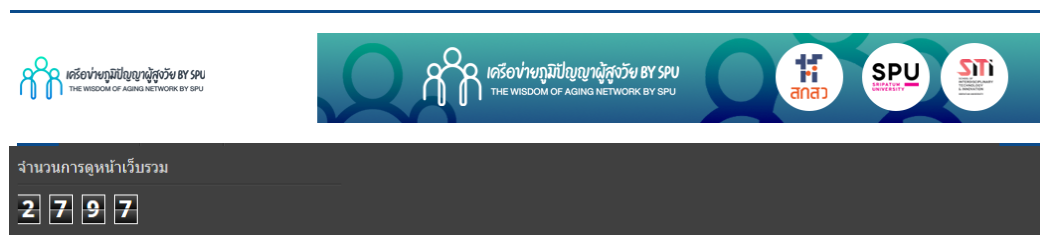
ภูมิปัญญาเกษตรผสมผสาน ลุงขาว เสมอหัด

ภาพที่ 1 บทความถอดบทเรียน จากภูมิปัญญาผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2 ผลการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ผลการเผยแพร่เนื้อหาบทความ ไลฟ์วิดีโอสาธิต ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ข้อมูลจากการลงพื้นที่ สัมภาษณ์ผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี และถอดบทเรียนเรียบเรียงเนื้อหาเป็นบทความ เรื่องเล่าถึงภูมิปัญญา ของผู้สูงอายุที่ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิต ศักยภาพและภูมิปัญญาที่เป็นประโยชน์ เผยแพร่ผ่าน Web Blog ทั้งนี้ การ เผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ คือ 1) Web Blog 2) Facebook Fan Page และ 3) YouTube

การเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุผ่านแพลตฟอร์มเครือข่ายสังคมออนไลน์

1. การเผยแพร่ผ่าน Web Blog เครือข่ายภูมิปัญญาผู้สูงอายุ By SPU <https://agingbyspu.blogspot.com> ด้านอาหารและขนมไทย ด้านตำรายาไทย ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านหัตถกรรม ด้านเกษตร เป็นต้น มีผู้เข้าชม ณ ปัจจุบัน 2,797 Views ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สถิติการเข้าชม Web Blog เครือข่ายภูมิปัญญาผู้สูงอายุ By SPU

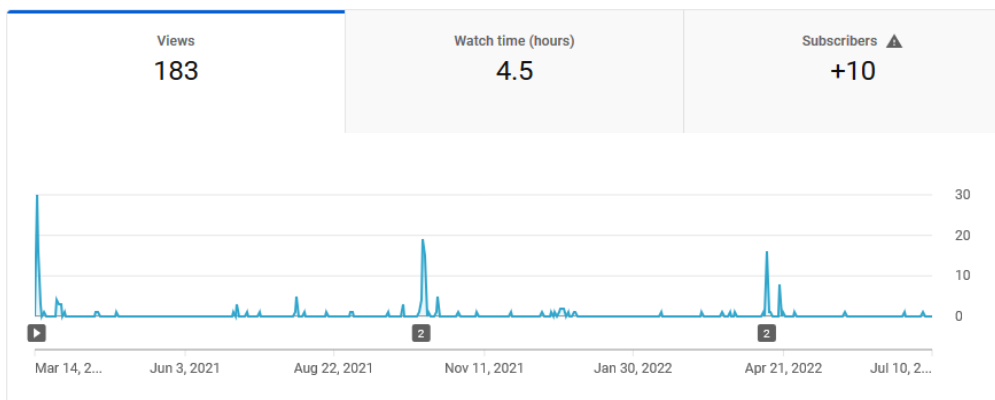
2. การเผยแพร่ผ่าน Facebook Fan Page: เครือข่ายภูมิปัญญาผู้สูงอายุ By SPU เป็นพื้นที่ในการแชร์ข้อมูล ข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี รวมถึงข้อมูลองค์ความรู้ ภูมิปัญญาจาก Web Blog เพื่อให้ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้ที่กด Like หรือเข้าชม Facebook Fan Page มีจำนวนผู้ที่กดถูกใจ Page จำนวน 178 คน อายุ ระหว่าง 25-54 ปี และผู้ติดตาม Page จำนวน 185 คน โดยมีผู้เข้าถึง Page รวม 1,019 ครั้ง ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กราฟแสดงจำนวนผู้กดถูกใจและเข้าถึง Facebook Fan Page

3. การเผยแพร่วิดีโอผ่าน YouTube: Channel Aging by SPU ที่มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาผู้สูงอายุประกอบด้วย การสาธิตผลงานภูมิปัญญา ได้แก่ ศักยภาพผู้สูงอายุ ปทุมธานี ตอนสืบสานขนมไทย ขนมชั้นใบเตย วุ้นมะพร้าวอ่อน วิดีโอจัดงานสงกรานต์วิถีไทย โดยมหาวิทยาลัยศรีปทุม และงานสงกรานต์วิถีไทย สรงน้ำพระ ขอปกรผู้ใหญ่อุดหนุนสินค้าผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยมียอดเข้าชมรวม 183 ครั้ง ดังภาพที่ 4

Your channel has gotten 183 views so far

ภาพที่ 4 ข้อมูลผู้เข้าชมวิดีโอ YouTube: Channel Aging by SPU

ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานีจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า ผู้สูงอายุมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ เป็นวิทยากรอบรมอาชีพพระยาสัน หรือประเด็นที่สนใจให้ผู้สูงอายุและเด็กนักเรียนที่สนใจ รวมถึงเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ โดยมีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จากสื่อออนไลน์ หรือเข้าร่วมอบรม สัมมนา และทดลองลงมือทำ มีการเชื่อมโยงภูมิปัญญาเดิมกับองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการเข้าร่วมกลุ่มชมรมทำอาชีพเสริมรายได้ และทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้ มีแนวทางในการส่งมอบความรู้ ภูมิปัญญาไปสู่เยาวชน สำหรับผู้ที่สนใจในการประกอบอาชีพ และการรวบรวมกลุ่มเพื่อให้ชุมชนดูแลตัวเอง ทั้งนี้ มีการรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาผู้สูงอายุเล่าเรื่องจากประสบการณ์ ได้แก่ ด้านภูมิปัญญาเรียนรู้ สืบสานขนมไทย และเบเกอรี่ ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วัดหงส์ปทุมवास ด้านการทำยาสมุนไพรต้านโควิด-19 ด้านหัตถกรรม (ปักผ้าสไบมอญ ผ้าถุงมอญ) ด้านเกษตรผสมผสาน และด้านหัตถกรรมประดิษฐ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยกระบวนการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ประสบการณ์ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านบทความเล่าเรื่อง และสื่อวิดีโอออนไลน์ เผยแพร่ในช่องทางหลัก คือ Web Blog เครือข่ายภูมิปัญญาผู้สูงอายุ By SPU, Facebook Fan Page: เครือข่ายภูมิปัญญาผู้สูงอายุ By SPU และ YouTube: Aging By SPU

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาเรื่อง การรวบรวมภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยสามารถนำประเด็นที่สำคัญมาใช้ในการอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานีจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้สูงอายุมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ หรือเป็นวิทยากรให้หน่วยงานต่าง ๆ มีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ด้านเทคโนโลยี จากหลักสูตรออนไลน์และทดลองลงมือทำ พัฒนาการความรู้ภูมิปัญญาเดิมที่เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ใหม่ ต่อยอดทำอาชีพเสริมรายได้ และมีการส่งมอบความรู้ ภูมิปัญญาไปสู่เยาวชน ด้วยการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ นอกจากนี้ การรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาผู้สูงอายุ เรื่องเล่าภูมิปัญญา เขียนสรุปเป็นบทความในด้านอาหารและขนมไทย ด้านตำรายาไทย ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านหัตถกรรม ด้านเกษตร ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุตริภักดิ์ วิสุทธิโส และเดชชาติ ตรีทรัพย์ (2561) ที่ศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาวอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่า บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ที่พร้อมด้วยทั้งคุณวุฒิและวัยวุฒิ มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าพร้อมที่จะช่วยเหลือพัฒนาชุมชน และครอบครัว เช่น ช่วยให้คำปรึกษา แนะนำในด้านต่าง ๆ ของชุมชน ร่วมกิจกรรมของชุมชน และบางท่านก็มีทักษะมีความสามารถในวิชาชีพต่าง ๆ ที่พร้อมจะถ่ายทอดให้แก่บุตรหลานและผู้สนใจในชุมชนเพื่อการดำรงชีวิตสืบต่อไป และงานวิจัยของ จินต์ประวีร์ เจริญนิม และสิริชัย ดีเลิศ (2560) ที่ศึกษากระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุสู่ชุมชนและสังคมที่ยั่งยืน พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาที่ยั่งยืนของผู้สูงอายุมี 5 ขั้นตอน หลักที่สำคัญ ได้แก่ 1) การกำหนดประเด็นความรู้ จากการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากครอบครัว คนรู้จัก จากคนรุ่นหลังที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา 2) การแสวงหาความรู้ การนำความรู้เดิมจากครอบครัวมาพัฒนาต่อยอด การเรียน ศึกษาดูงาน 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อยู่ในรูปแบบการประชุมการบรรยายตามชุมชน การพูดคุยผ่านทางสื่อออนไลน์ พบปะสังสรรค์ในวงทานข้าว 4) การจัดเก็บความรู้ มุ่งเน้นการจัดเก็บความรู้ไว้ที่ตัวบุคคล และ 5) การถ่ายทอดความรู้ ผ่านการปฏิบัติจริง การสาธิต บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และถ่ายทอดให้เฉพาะสมาชิกในครอบครัว

2. ผลการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยกระบวนการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ประสบการณ์ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผ่านบทความเล่าเรื่อง และสื่อวิดีโอออนไลน์ เผยแพร่ใน 3 ช่องทางหลัก คือ 1) Web Blog เครือข่ายภูมิปัญญาผู้สูงอายุ By SPU มีผู้เข้าชมจำนวนมากกว่า 2,700 ครั้ง 2) Facebook Fan Page: เครือข่ายภูมิปัญญาผู้สูงอายุ By SPU มีผู้ติดตามเป้าหมายมากกว่า 100 คน และ 3) YouTube: Aging By SPU การสาธิตผลงานภูมิปัญญาและกิจกรรมเผยแพร่ผลงานผู้สูงอายุ ผู้เข้าชมวิดีโอตามเป้าหมายเผยแพร่ เป็นไปตามแนวคิดการเผยแพร่ในบทความของ เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม (2556) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ Social Media มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชนในการติดต่อสื่อสาร และเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร รวมถึงเป็นสิ่งดึงดูดใจให้เข้าถึงและเรียนรู้ได้ดี โดย Social Media ที่ใช้งานมาก ได้แก่ 1) Blog 2) Social Networking 3) Microblog 4) Media Sharing 5) Social News and Bookmarking และ Kartashova et al., (2020) ได้ใช้ Social Media ในการบริหารจัดการโรงเรียนในยูเครนและสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่

สามารถเผยแพร่และรับข้อมูล รวมถึงสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยผู้เขียนใช้ Social networks, Blogs, content hosting รวมถึง Platform online ต่าง ๆ ซึ่งเป็นโอกาสในการสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้สอน ผู้เรียน นักวิจัยรวมถึงบุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ แนวคิดพลังของสื่อสังคมกับการขับเคลื่อนขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ของ สุจิตา พัฒนศรีวิเชียร (2562) และ Gurd, Online, (2018) กล่าวถึงกลยุทธ์การออกแบบสื่อสังคมให้เหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ประเภทสื่อสังคม และการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงวิธีการใช้สื่อ Social Media เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเคลื่อนไหวทางสังคม และยศยาดา สิทธิวงษ์, สำเร็จ คำโหมง และบุญจันทร์ เพชรเมืองเลย (2562) ที่ศึกษาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่คลังดิจิทัลเพื่อความยั่งยืน พบว่า ช่วยให้ทุกคนที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเว็บไซต์เข้าถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาด้วยความสะดวกรวดเร็วและยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถเข้าใจถึงความหมายของผลได้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมด้วยมีการเพิ่มบทแปลสำนวนภาษาจากภาษาถิ่นไทยอีสาน เป็นภาษาอังกฤษ และภาษาลาวเพิ่มเติมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันส่งเสริมการรวบรวมภูมิปัญญาของผู้สูงวัย โดยทำการค้นหาภูมิปัญญาดั้งเดิม แนวคิด วิธีการ คุณค่าและมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับยุคสมัย วิถีชีวิตของเด็กและเยาวชน
2. หน่วยงานส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน ควรสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับครอบครัว ในการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญามาส่งเสริม การสร้างงาน สร้างอาชีพให้ครอบครัวมีความเข้มแข็งมีรายได้ และใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสมดุล
3. สถานศึกษาในชุมชนควรเข้ามามีบทบาทในช่วยการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงวัยสู่เด็ก และเยาวชน ด้วยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก เพื่อสร้างการเรียนรู้ รวมถึงต่อยอดองค์ความรู้ด้วยการทำโครงการ หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชนและนำไปพัฒนาชุมชน
4. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเลือกใช้ Social Network ที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงเด็ก และเยาวชน ในการสร้างการเรียนรู้ ร่วมกันด้วยวิถีชุมชน และองค์ความรู้จากภูมิปัญญาผู้สูงวัย ด้วยการสร้างการรับรู้ และเห็นคุณค่าภูมิปัญญาดั้งเดิม เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ในระดับท้องถิ่น ชุมชน ควรมีบทบาทในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน การรวบรวมภูมิปัญญาผู้สูงวัยในด้านอื่น ๆ และศึกษาเชิงลึก ในแต่ละเขตพื้นที่ของจังหวัดปทุมธานี มีความแตกต่างหลากหลายทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม
2. หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ด้วยการสร้างแพลตฟอร์มเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตของผู้สูงวัยและบุคคลทุกช่วงวัยที่ครอบคลุม การดูแลสุขภาพกาย สุขภาพใจ องค์ความรู้ สังคม และอารมณ์ โดยเชื่อมโยงกับสถานศึกษาในชุมชน

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). *คลังปัญญาผู้สูงอายุ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<https://www.dop.go.th/th/implementation/5/14/1427> [2564, 1 กันยายน].
- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2556). Social Media สื่อสร้างสรรค์เพื่อการศึกษา. *Veridian E-Journal: ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(1), หน้า 72-81.
- จรัสพิมพ์ วังเย็น. (2554). แนวคิดหลังสมัยใหม่: การย้อนสู่โลกแห่งภูมิปัญญา. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 13(1) หน้า 20-23.
- จินต์ประวีร์ เจริญนิม และสิริชัย ดีเลิศ. (2560). กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุสู่ชุมชนและสังคมที่ยั่งยืน. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 33(2), หน้า 152-167.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ธีรพงษ์ บุญรักษา และชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร. (2559). การจัดการวัฒนธรรมชุมชน: ภูมิปัญญาในการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนลาหู่ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารศิลปกรรมบูรพา*, 19(1), หน้า 93-114.
- พัฒนาณ พูลธรรม ปริญญา หวันเหลี่ยม สุเทพ คำเมฆ และพิกุล จิตมณี. (2563). การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการสืบสารภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านเรื่องเล่า กรณีศึกษา ตำบลบ้านหนุน อำเภอสอง จังหวัดแพร่. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 9(2), หน้า 78-90.
- พระสุตรักษ์ วิสุโท และเดชชาติ ตริทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอดงหลวง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 2(2), หน้า 8-13.
- ยศยาดา สิทธิวงษ์ สำเริง คำโหมง และบุญจันทร์ เพชรเมืองเลย. (2562). การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่คลังดิจิทัลเพื่อความยั่งยืน. *PULINET Journal*, 6(3), หน้า 55-67.
- สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2562). *จังหวัดปทุมธานี จัดแถลงข่าว “มหกรรมวัฒนธรรม งานศิลป์ เลิศล้ำวัฒนธรรม” โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเชื่อมโยงกับเทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก
<https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190813163433025> [2565, 25 มีนาคม].
- สุนทรี จินธรรม, จิรภัทร์ อัจฉิศิลป์เวช และปณณรภัส ถกลภักดี. (2562). ภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในชุมชน ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(3), หน้า 137-148.
- สุธิดา พัฒนศรีวิเชียร. (2562). พลังของสื่อสังคมกับการขับเคลื่อนขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 27(53), หน้า 132-155.
- Gurd, J. (2018). *Social Media Strategy and Planning Essentials-Strategy and Tactics*. Available: <https://www.smartinsights.com/social-media-marketing/social-media-strategy/social-media-strategy-planning-essentials-strategy-tactics/> [2022, January 21].

Kartashova, L. A., Prykhodkina, N. O., Makhynia, T. A., Tymoshko, H. M., Sholokh, O. A., & Zhuravlev, F. M. (2022). Social media as a strategic tool in school management: experience of Ukraine and USA. *Proceedings of the 1st Symposium on Advances in Educational Technology*, 1, pp. 196-210.